

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Aron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Előfizetési felhívás lapunk 1883-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi gazda“ 1883. új évvel XV-ik folyamába lép, előfizetési ára egész évre csak **két forint**, féléves előfizetéseket nem fogadunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen: az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányja támogatva a nmlgu földmívelési ministeriumnak tetemes anyagi segítye által elhatározta, hogy **községek, községi előljárók, közejgyzők, lelkészek, iskolák és tanítók, valamint az erdélyrészi gazdasági egyletek tagjai** az „Erdélyi gazda“ 1883. évi egész folyamát fél árban, azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb **1883. január hó 15-éig** Kolozsvárra az „Erdélyi gazda“ kiadó hivatalának czimezve és **bérmentve** beküldik. Egyes előfizetők erre nézve legcélszerűbben a postautalványt használhatják.

A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Gyűjtőknek tiz egyszerre beküldött (akár 2, akár 1 frtos) előfizetés után **tiszteletpéldánnyal** szolgálunk.

A nagyobb számban gyűjtőket szives fáradozásuk elismeréséül egyleti köztelkünkről származó válogatott, 3—4 éves **nemes gyümölcs csemetékkal jutalmazuk** és pedig

azon gyűjtőnek, ki legtöbb, de legalább is 50 előfizetést küld be egyszerre,	25 csemetét,
annak, ki második helyen a legtöbbet, de legalább 30 előfizetést küld	15 csemetét,
végre a harmadik helyen, de legalább 20 előfizetést küldőnek	10 csemetét

fogunk 1883 tavaszán **csomagolva és bérmentve** lakhelyére szállíttatni; az előfizetések beküldési határideje 1883. január 15-ike. Egyenlő számú gyűjtéseknél sorshuzás dönt.

Oly megrendelés, melyhez az előfizetési összeg mellékelve nincs, tekintetbe nem vehető.

Lapunk iránya marad a régi s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kérjük a t. érdeklődőket, sziveskedjenek az „Erdélyi gazda“ törekvéseit **becses szellemi közreműködésükkel is** hathatósan előmozdítani.

Olcsó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők figyelmébe; **egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben** részesülnek.

Gyűjtőivokkal kívánatra forduló postával szolgálunk.

Kolozsvárt, 1882. novemberhó 1-én.

Az „Erdélyi gazda“ szerkesztő bizottsága.

Tartalom: Előfizetési felhívás 1883-ra. — Jövő és mult. — Homok alkalmazása a szőlőtővekre. Dr. Szaniszló Albert. — Nyílt levél a t. magyar gazdatiszt és erdész urakhoz. Krocák Emil — A kolozsvári áruárak üzleti szabályzata. — Kertő-

szeti szakosztályunk működése. V. Szentgyörgyi Lajos. — Egyvelog: October havi meteorológiai észleletek. Közgazdaság. Vegyes. Fejős tehén ápolása. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Jövő és mult.

Budapest, 1882. november 2.

E lapok legutóbbi számában „Mult és jövő” czim alatt nagyérdemű közlemény jelent meg az erdélyi részek egyik legkitünőbb gazdájától a közgazdasági ministeriumban közelebből történt személy változásról.

Igaz, hogy a most letelt 4 év emlékét nem fogja homályosítani a talán fényesebb jövő sem, — maradandó emlékezet kíséri a távozó ministert, de ne feledjük el a bucsuzónak és beköszöntőnek szavait:

„Sajnálattal hagyom itt e helyet, melyen 4 év óta működöm, de teszem azt a közszolgálat érdekében s teszem azon biztos tudatban, hogy utódom, a közgazdaság terén tett kezdeményezéseimet ugyanazon szellemben, ugyanazon irányban folytatni fogja”.

Igy szólott e bucsuzó.

És a beköszöntő a férfit jellemző határozottsággal nyilatkozott, hogy kötelességének ismeri nagyérdemű elődjének kezdeményezéseit sikerre vezetni s szerencsésnek fogja érezni magát, ha az elődje által fűzött koszorúhoz egy-két levelet ő is csatolhat.

Ne keressük mi a változás indokát, magosabb érdekeknek és követelményeknek kifolyása lehetett az, de bizzunk az általános bizalommal megajándékozott távozonak szavában s bizzunk a beköszöntőnek férfias nyilatkozatában s ha ezekben hiszünk — s hitünk szerint a jövő is bebizonyítandja e nyilatkozatok komoly voltát — nincs ok az aggodalomra.

Hogy Szechenyi Pál Gróf az agrárius érdekeket talán főlebb fogja tekinteni, mint Kemény báró, ez az erdélyi részekre még nem hozhat veszélyt, sőt épen ezért üdvözölhetnék őt új, magas állásában az erdélyrészi gazdákat.

Ha az iparosok zöme tekintene aggodalommal a jövőbe, ez inkább volna megmagyarázható, de épen a gazdaközönségnek erre, tekintve a nemes gróf eddigi tevékenységének irányát s a gazdasági téren már is szerzett érdemeit, semmi oka sem lehet.

És itt a „Mult és jövő” szerzője irányában — bár legnagyobb tisztelettel — meg kell jegyezmem, hogy zamatos előadásában itt-ott felvillan a féltékenykedésnek egy már sokszor megrótt szikrája, mintha az erdélyi részek kevésbé volnának a kormány által párfogolva, mint a szorosán vett Magyarország. Hisz egyek vagyunk születés, nyelv, nemzetiség, szokások rokonérzet és törvény által.

Egy nemzet ministerétől sem várni, sem kívánni nem lehet, hogy egyes vidékek érdekeit inkább szíven viselje, mint az összességét, de egy nemzet ministeréről feltételeznünk sem szabad azt, hogy az egyes vidékek jogos igényeit kevésbé vegye figyelembe, mint a többi vidékek óhajait.

És épen ezen szempontból fájó érzettel tekintünk a multba s bucsuzunk Kemény bárótól, ki nem csak az erdélyi részeknek, hanem az egész országnak volt méltó közgazdasági ministere és épen e hitben, bizzunk a jövőben s szívünkben üdvö-

zöljük Szechenyi grófot, kiről meggyőződésünk, hogy egész hazánknak s így az erdélyi részeknek is hü, igazságos és méltányos és méltó ministere leend.

R.

Homok alkalmazása a szőlőtövekre.

A modern szőlőmivelők Kolozsvárt ez idő szerint gyanus szőlőknek áskálásával s vizsgálásával foglalkoznak. Ha hozzájuk vetődik az ember, bizonyosan a kertben találja őket; — leginkább a Mathias-féléktől tartanak s ezeken keresgélnek.

Utólag szólva legjobb lett volna ezeket a Mathias-féle szőlőket — minthogy egy-egy embernek kevés van — a maga idején kiirtani; — bizonyára kevesebb pénzérték vész vala el, mint a mennyibe kerül ezeknek folytonos vizsgálgatása. Erről azonban ma már nincs mit beszélni.

Én most azon kolozsvári szőlőgazdáknak akarok pár szót szólani, a kiknek házi kertjükben 3—4 ilyen gyanus szőlőtövek van, — mert tudok olyat, kinek csak egyetlenegy van, másiknak 2—3 stb. s e szőlők némelyike virágcserepben s dézsában tartatik.

A Phylloxeravizsgálat, mint azt Erdélyben mindenki tudja nem biztosít; tehát ezen Mathias-féle szőlők, ha nem is találnak rajtok semmit, lehetnek Phylloxerások; de ezen egy két szőlőtőről az esetleg otlévöket, de meg nem találtakat el is tudjuk veszteni. A szer a homok (porond = fővény); mert oly talajban, mely legalább 75% quarzhomokot tartalmaz, a Phylloxera mechanikai okok miatt meg nem él s elvész. Másik hasonlóul biztos szer a vízzel elárasztás volna, de erről most nem beszélek. Ennek folytán a szóba hozott tárgyat illetőleg következőket ajánlom:

1. Ha valakinek egy szőlőtöve van (ily eset is fordu elő), melyet dézsába ültetve tart, melyet biztosnak akar tudni a Phylloxeráról, — ássa ki onnan e szőlőtövet, szabadítsa meg azt minden talajrésztől s ültesse át egy más dézsába, melybe talaj gyanánt tiszta homokot tett.

2. Ha a kertben szabadon ültetett 3—4 töről van szó (azok veszélyesebbek, melyek mint gyökeres vesszők jöttek ide), — ássa ki e tövek körül a földet oly mélységben, hogy a gyökök lehetőleg kiszabaduljanak a talajból, azután a kiásott helyet tölts meg homokkal. Ha ily módon elérte azt, hogy a szőlőgyökök mind homokban foglalnak helyet s ügyel arra, hogy legalább egy éven át azon homok a szomszéd talajjal össze ne keveredjék, akkor czélt ért.

3. Ha valaki házi kertjében (hasonlóul kicsiben) egy sor szőlőt akar ültetni eddigi iskolájából, vagy akár sima vesszőkről; de a gyanut nem zárhatja ki, akkor következőleg járjon el: Ásson egy fél meter széles, fél meter mély árkot: ezt tölts meg homokkal s ebbe ültesse a Phylloxera baj ellen biztosítandó vesszőit s ügyeljen arra, hogy legalább egy évig a homok és szomszéd talaj művelés közben össze ne keveredjék.

4. Nagyban a homokosítást nem alkalmazhatjuk, mert gyakorlatilag kivihetetlen, illetőleg annyiba kerül, a mennyit a szőlők meg nem érnek. Nagyban csak azok vehetik hasznát,

kiknek nem mesterségesen kell a homoktalajt csinálni, hanem azt készen a természettől kapták.

Az itt elmondott vagy azokhoz hasonló esetekben ismételtén ajánlom a fentebbi eljárást, vagyis általános kifejezést használva a homokosítást; újból megjegyezvén, hogy itt az eredmény semmi egyeben nem alapszik, mint azon, hogy a Phylloxera nem tud megélni a homoktalajban (legalább 75% quarzhomok) s így ha a szőlő földalatti részei ily homokban fekszenek az esetleg rajtok levő Phylloxera nem csak nem szaporodhatik, de rövid idő alatt el is vész.

Valjon ezen átültetést, talajváltoztatást megérzik-e s miként érzik meg a szőlők? ezt a gyakorlati szőlőmivelők fogják megmondhatni. E kérdés kívül esik a természettudományok közértelemben vett körén s épen azért én ahoz nem szólhatok.

Dr. Szaniszló Albert.

Nyílt levél a tisztelt magyar gazdatiszt és erdész urakhoz.

A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztok és erdészek segély- és nyugdíj-egyletének elnöksége által a segélyegyesület ügyeinek ideiglenes vezetésére szólíttatván fel, mely felszólítás a f. hó 20-án tartott választmányi ülés által helyben hagyatott, nem mulaszthatom el ezen megtisztelő bizalomért tisztelt kar- és tagtársaimnak köszönetemet kifejezni. Egyszermint az ügykezelés átvétele alkalmából rövid visszapillantást teszek a közel multba s néhány szóval kifejtendem azon irányt, melyben szerény nézetem szerint a jövőben haladnunk kell, hogy eddig is eredmény koszoruzta működésünk által minél hathatósabb sikert arassunk.

Az 1880. év február hó 10—11-én tartott alakuló közgyűlés után a további teendőket a Budapesten székelő választmánynak adtam át azon reményben, hogy ezen úton egyesületünk ügyei legcélszerűbben lesznek kezelhetők s nem tartottam magam hivatva további beavatkozásra, látván, hogy a tisztelt választmány mindent elkövet a magyar gazdatisztok és erdészek érdekeinek nemcsak védésére, hanem tényleges előmozdítására is.

A t. választmány első feladata abban öszpontosult, hogy a segélyegyesület ügyei lehető legkisebb költségekkel való kezelése mellett, a nyugdíj-egyesület mielőbb életbe léphessen. A választmány elismerést érdemlő buzgóságának és fáradozásának azonban, sajnos, csak egyoldalu eredménye volt, minthogy míg a segély-egyesület a valóban példás takarékosággal keresztül vitt ügykezelés és a befolyó egyesületi pénzek gyümölcsötzetése által azon összeg birtokába jutott, mely most egyesületünk vagyonát képezi, addig a feladat másik része a nyugdíj-intézet létesítése azon uton, melyen a t. választmány azt leggyorsabban elérhetőnek vélte, nem sikerült. Ezen utóbbi eredménytelenség oka semmi másban, mint t. kar- és tagtársainknak a nyugdíjegyesület iránti csekély hajlandóságukban, részvértlenségükben keresendő.

A m. ált. biztosító társasággal kötött szerződés alapján nyugdíjegyesületünk e társaság kebelében csak bizonyos számú tagok beálltával létesülhetvén, tagok pedig eddig a megkívánható számnak még százalékába is alig kifejezhető csekély számmal lépvén be. nem marad egyéb útunk a nyugdíjegyesület megalakítására, mint az, hogy ezen egyesület segélyegyesületünk kebeléből, arra támaszkodva, létesüljön.

Ezen cél elérésére első sorban az lesz feladatunk, hogy fennálló segély-egyesületünk ügykezelését lehető legnagyobb költség kiméltetés mellett vezetvén, a tagok száma szaporittatván és a sokszor más, nem épen nemesebb célra vagyontuk áldozó nemes keblű földbirtokos osztály anyagi és erkölcsi támogatását, pártfogását elnyervén, az egyesület vagyona oly összegre emeltessék, mely biztos alapul szolgálhasson ne csak a nyugdíjintézet megalakítására, hanem a két testvéregyesület további fennállítására és prosperálására is — vagyis, hogy mind az egyes tagnak, mind az egyesületnek biztos jövő nyújthatassék.

Az ezen cél elérésénél való közreműködésből reám eső részt, az ügykezelési munkák egy részét szívesen elvállalom s szívesen ajánlom fel csekély erőmet egyesületünk javára, s csak arra kérem tisztelt kartársaimat: támogassanak engem a reám ruházott megtisztelő állásban az egyesület iránti buzgalmuk, az egyesületnek pártfogása és támogatása által, mert csak úgy lesz képes hivatalomnak szívem kívánsága szerint megfelelni, ha kartársaim ebbeli törekvésemben segédkezet nyújtanak.

Bizom a t. gazdatisztok, erdészek és földbirtokosok osztályában most is, mint biztam akkor, midőn egyesületünk létrehozatalán működni kezdtem; akkor elértem célomat: alakultunk, azóta már vagyonunk is van, mellyel ezen osztály ez előtt nem birt; mindez első bizalmam eredménye! Bizom tehát most is, hogy mostani működésem mellett a t. kar- és tagtársak szíves támogatásával elérjük a kitűzött célt: a nyugdíj-egyesületünk létrehozását.

Gyűjtsünk mi, kik most élünk s kiknek a jobb sors biztos jövőt nyújtott, hogy részint mi, részint utódaink élvezhessék munkánk és áldozataink gyümölcsét! Miénk legyen a szellemi élvezet, mely nagyobb, mint azoké, kik egyesületünk anyagi támogatására lesznek utalva.

Bizom végül célunk elérésében azon befolyásos tisztelt osztályban, mely már számtalanszor részesítette egyesületünket szíves pártfogásában s ez a magyar szak- és hírlap-szerkesztőségek csoportja, kik engem már kezdeményezési munkálataimban is legszívélyesebb támogatással tisztelttek meg; bizom bennük tovább is s kérem tekintsék egyesületünket — bár még nem érdemeljük, de meg fogjuk érdemelni — a magyar korona területén foglalkozó gazdatisztok és erdészek számbavehető egyesületének.

Budapest, 1882. október 27.

Krocsák G. Emil.

A kolozsvári áru-raktárak üzleti szabályzata.

(Folytatás.)

Az illetékek beszédése.

22. §. Az árszabásson illetékek a raktárak vezetőségének felszólítására azonnal, legkésőbb pedig a béraktározás napjától számítandó 8 hét után lefizetendők. A raktárak vezetősége jogosult azt is követelni, hogy az illetékek előre fizetessenek le. A raktári értesítőben felsorolt árúk a társulat részére, ennek követelésével szemben, minők: a szállítási díjak, vámok, adók, illetékek, fekbérek, előlegek és más terhek, kézi zálogot képeznek, nem is számítva a bérakó fél személye ellen emelhető igényeket.

A társulat felelőssége és a kárpótlási árszabás.

23. §. A társulat a felügyeletére bízott árúk elveszéseért és megsérüléseért felelős, ha bebizonyítatik, hogy az elveszés vagy megsérülés a raktárak vezetősége hibájából származott.

Az árúk természetes megromlásáért a társulat nem vállal jótállást. Különösen nem felel az oly sérülésekért és veszteségekért, melyek háboru, ellenséges betörések, felkelés, lázadás, nyilvános erőszak, elemi események, hatósági rendelkezés, továbbá a fél saját mulasztása folytán álltak elő; vagy pedig különösen, midőn azok hiányos, szabálytalan csomagolásból és végül az árúk természetes állapotából keletkeztek.

A társulat határozottan kiköti magának a jogot arra nézve, hogy a raktárakba bérakott bármely árut, a bérakó fél költségén egy helyiségből valamely másikba vitethesse, ha az áru megóvása azt szükségessé tenné.

24. §. A társulatnak az előbbi cikkben körülírt felelőssége megszűnik azon perczen, midőn az áru a raktárból kilép; nem képezvén különbséget, akár direct a félnek adatott legyen át, akár pedig a fél megbízása folytán vasuton vagy másképp vitetett el.

25. §. Kártalanítási igények csak akkor vétetnek tekintetbe, ha az áru átvevője a ratárból való távoztakor kifogást emelt és a raktárak vezetősége a kifogás megtételét megállapította. Ezen megállapítás napját követő 8 nap alatt, a netán keletkező kártérítési igények a társulatnál érvényesítendők.

26. §. A kártérítési igények felett a társulat legkésőbb négy hét alatt határoz. Ha a kártérítést kereső a társulat határozását nem tartaná kielégítőnek, vagy a társulat négy hét alatt nem intézkednék, akkor az ügy a 28. cikk határozmányai szerint fog elintézését nyerni.

Jogviszony a társulat és a felek közt.

27. §. A raktárt igénybe vevő fél alá veti magát ezen áru-raktár üzletszabályzatának és a társulat által az irodában kifüggesztés útján közzéteendő, időnként érvényes díjszabályzatnak és ennél fogva ezen határozmányok figyelmen kívül hagyása vagy nem tudása által netán származó minden hátrányos következményeket viselni tartozik.

28. §. A társulat és a felek közt felmerülő peres kérdé-

sek a kolozsvári kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság hatáskörébe tartoznak.

29. §. A 19., 27 és 28. cikkek határozmányai szó szerint rávezetendők a raktári értesítőkre.

Üzleti órák.

30. §. Fel- és kiadás — ünnep- és vasárnap kivételével — mindennap eszközöltetik és pedig:

április hó 1-től szeptember hó 30-ig reggeli 6 órától esti 7 óráig; október hó 1-től márczius hó 31-ig reggeli 7 órától déli 12 óráig és délután 1 órától 6 óráig.

Ünnep- és vasárnapokon déli 12 óráig a felek felvilágosítást nyerhetnek.

31. §. Idegenek csak úgy léphetnek a raktárakba, ha írásbeli engedélyt, vagy raktári értesítőt mutatnak fel. Raktári értesítő birtokosa csak azon raktárrészbe mehet, a hol az illető árúk fekszenek.

32. §. A raktárakban a felek nem dohányozhatnak.

33. §. Szigoruan tiltva van, a raktári alkalmazottaknak és munkásoknak jutalmat, borraivalót stb. osztogatni.

A felek a raktári alkalmazottakkal szolgálatot nem érdeklő beszélgetést ne kezdjenek.

Az alkalmazottaknak viszont szigoruan tiltva van idegen feleknek a raktárban fekvő árúk felől bármely felvilágosítást adni.

34. §. Az árúk „a kolozsvári áru-raktárakhoz” czimzandók.

Kolozsvárt, october 1-én 1882.

Kertészeti szakosztályunk működése.

V.

A szept. 6-iki ülésben jegyző azon indítványára, miszerint az egyl. nagy-utczai szőlőkertje kellőbb figyelemben részesíttessék, épen az ő és Szenkowich Márton tagtársak személyébe bizottság neveztetett ki, a mely az ottani dolgokról időről-időre jelentést tegyen, azon czélból különösen, hogy a különböző faju szőlők mikép érnek meg.

A legközelebbi ülés tartását pedig a köztelken határozta megtartani a szakosztály, hogy testületileg győződjk meg az ott történtek felől, habár hetenként meg is kapja Dr. Berde Áron alelnök és Tóth Tamás tagtársak által onnan a heti jelentést.

Szentgyörgyi József tagtárs nagyon figyelő természetéből folyólag ez ülésen is igen nevezetes tárgyakat hozott szó-nyegre, melyek közül különösen a kertészek véghetetlen ellensége: a ló tetű nyujtott szerfölött érdekes anyagot a vitára.

A kérdés úgy vettetett föl, a mint kellett, t. i. hogy pro et contra egymásba kaphassunk, bárha első látásra s különösen az eddigi általános vélemények szerint csaknem mindnyájan azon voltak a tagok, hogy meg kell ölni, ki-ki ajánlgatva a módokat és eszközöket arra, hogy hogyan lehet biztosan törbe

ejteni a szerencsétlen teremést. Midőn azonban, épen indítványozó tagtárs s vele egyértelemben e sorok írója tapasztalatból is, de meg aztán egy pár igen tekintélyes természetű észleletei következtében kezdtek e szegény párrát a maga valódi színében tüntetni föl, mint ragadozót s így a határtalan károkat okozó cserebogár álczáinak s temételen másféle rovaroknak és álczáknak igen kedvenc vadászat mutatni be társaiknak: ha mindjárt nem is állottak röktön pártjaikra, de kezdettek kételkedökké válni s igen érdekes tanácskozás végén hajlandóknak nyilatkozni a meghódolásra, annyira kézzel foghatván, bizonyítgatván a vitát keltő társak védenczük kimondhatlan hasznos voltát. Hosszasabban, e helyen nem szólnunk új barátunkról, más alkalomra halasztván a tüzetesebb okadatolást, itt csupán rá akarván mutatni, hogy olvasóink is gondolkozzanak ez igen nevezetes tárgy fölött.

Az ülés végén izleltünk id. Bodor Pál elnöktől finom Pomme — Belga — ananász almát, — Veress Ferencztől egy a Williamhoz külsőleg teljesen hasonlító St. Francois, kitünő körte, szintén id. Biasini Domokos urtól egy pár efféle páratlan finomságot. Igen jó s különösen szép példányokban „Stein János” és Fondante des bois = erdei vajonczt körteket jegyzőtől s 3-féle jeles őszi baraczkot elnöktől.

Szept. 13-án a tagok a köztelken gyültek egybe, hol a midőn egyfelől örömmel szemlélték az alma-körte táblák kitünő szép növést és gondozását, másfelől elszomorodva kellett tapasztalni azt a kárt, a mi a csontár táblákban akkora mérvben tünt fel. E baj pedig abból származott, hogy tavaly és azt megelőző évben az ojtás nem ellenőrzött egészen úgy, a mint kellett volna s így a kajszinok, őszibaraczkok s még cseresznye és meggy alanyok is igen elvényülván, kidobásuk és másokkal való kipótlásuk elrendeltetett.

A mi az idej dolgokat illeti, azok tisztességes rendben találtattak. Ez alkalommal mondatott ki az is, hogy a 8 évi alma-körte s 3 évi csontár turnuszboi a két első s illetve az első táblák — annak idején, t. i. october végén eladásra kiürittessenek. *)

Izleltettek elnöktől Esperen vineuse = borizü Esperen, Czukor-körte és új Fulvia, Tóth Tamástól, középszerű jószágú Katinka körte. Izembart Szász Lajostól. Kitünő Vilmos körte példányok elnöktől és Tóth Tamástól. Igen szép, de kevésbé jó Congressus emléke elnök utján Veress Ferencztől. Igen jó Bavay Ringló elnöktől. Kétféle gyönyörű őszi baraczk Bodor Antal tagtárs utján Maros-Solymsról özv. Kompolti Józsefnétől. Következő finom szőlők elnöktől:

Ojtott és ojtatlan Zöld Magdolna = Madelaine, Chasselas Vibert.

Fejér Chasselas, Fekete Szent Lőrincz, Museat precoce de Saumur.

*) A szakosztálynak ez intézkedésével kapcsolatosan, e helyen is bátrak vagyunk fölhinni tisztelt olvasóinkat, hogy ha valóban szép és autenticus ojtványokat óhajtanak kapni (a körtek ugyan gyengébben fejlettek) megrendeléseiket megtenni ne hosszadalmoskodjanak.

Madelaine imperial néven, valódi Chasselas imperial, Sár-ga és Zöld linaui (selyem szőlők.)

Chasselas Duc de Malakoff, mely mindannyiját fölülmulta szépségre és jóságra is.

A szept. 17. és 19-iki ülésekben rendkívüli gyülésen revideáltatott és állapított meg a köztelki új k a t h a l o g u s a gyümölcsajtványok és ojtógalyokról; mely utóbbi alkalommal igen tisztelt szakoszt. elnökünk 50 éves gyümölcsész érdemei méltánylásául is, de másfelől néhai édes apjának, ki szintén Pál volt s már az ő Cathalogussaiban leírta e jeles almát, teljesen kiérdemelt elismeréséül keresztelte a Schönbrunni almát a szakosztály Bodor Rtnek; a mit annyival is inkább tenni lehetett, mert e fajt ök honosították meg s másutt eredetiben nem is található.

Izleltetett elnöktől egy szép — de kevésbé jó — példány Bergamotte Rte körte s egy szép Eis tiroli rozmarin forma savanykás alma, dr. Jenei Viktor ur utján a debreczeni dalárünnepély alkalmából leányocsa néven, mely minden igéző szép voltánál fogva sem bír belbecsével.

A szept. 20-diki rendes ülés az állatkiallítás miatt elmaradt.

Szept. 27-én a Szenkowich tagtárs h. elnökle mellett (egészségi gyengeség miatt nem jelenhetvén meg az elnök) tárgyalatott Zonda László egyl. kertész jelentés-kérése, mely szerint száz fttal javíttatni kérte fizetését és munkaátalányát; — ismerve azonban a szakosztály az egylet minden oldalú körülményeit, tudva bár, hogy a szorgalmas kertész többre is érdemes lenne, — kérésének sikerét az ig. választmánynál kilátásba nem helyezhette, — kinyilatkoztatván egyszersmind irásos válaszában a szakosztály Z. urnak, hogy ezt vegye tudásul s a legközelebről tartandó ig. választmányhoz czimzendő iratában továbbra is maradása fölől mondjon igent, vagy nemet, hogy a kölcsönös szerződés 8 évre megkötethessék.

Jegyző azon alkalomból, miszerint megbízott társával, Szenkowichchal a nagyutczai szőlőskertet megtekintve a teremést igen szépek és kellően fejlettek találta, azt az indítványt tette, hogy onnan néhány napig tartó rögtönzött kiállítás rendeztessék az egyl. titkári irodában, hogy ez által a jövő-járó tagok annak a telepnek becses gyűjteményéről tudomást szerezhessenek, — kevesek vevén maguknak azt a csekély s különben nagyon is megjutalmazó fáradságot, hogy azt a helyszínen szemléljék meg a maga igéző pompájában. Az indítvány általános helyesléssel elfogadtatott, — s az ügy intézése indítványozó és egyleti titkára bizott, avval a kijelentéssel, hogy már mához egy hétre a kiállítás létesíttessék. Kapcsolatosan e dologgal, az az indítványa is tetszéssel fogadtatott jegyzőnek, hogy a tekintélyesebb borfajokból mustmérés eszköztesse.

Egy még tavalyi megbeszélés folytán pedig figyelmébe idézi szintén jegyző a szakosztálynak, miszerint fönnebb említett nagybecsű szőlőtelep egyes fajai kitisztázása tekintetéből Dr. Wolf Gyula ur már most megkérendő lenne, hogy Tordáról átfáradjon s a szakosztály ahhoz értő tagjaival egyetértőleg el-

intézzék. Az indítvány értelmében titkár megbízott, hogy e helyesléssel fogadott dologra nyerve meg dr. Wolf urat és pedig a lehető sietséggel, hogy még a levelek is épségben maradván, az illetőknek a meghatározásnál segítségükre lehessenek.

Izlettettek dr. Berde Áron alelnöktől a régebben híres Dobay-féle kertből és Sárdi Lőrincz tagtárs utján Horváth kapitány-féle a Burjános ó-budai tekintélyes gyümölcs-telepről néhányféle alma, körte, — minthogy azonban még részben éretlenek s így véleményezésre nem voltak készen, nem említjük föl. — Hanem annál méltóbban tesszük azt az elnök ismételtén izielt Esperen Vineuse = borizü Esperenjével, jegyző kitünő Clairgeau — és Beurré Blancjával és Diel vajonczával, Szász Lajos utján id. Hutter bácsi igen szép Beurre blanc forma jó körtéjével; elnök kitünő Vermillon d'en Haut = piroskájával és a nagy Gregoire által jeles pomologusunk Veress Ferencz nevére keresztelt „Francois Veres“-sel — s elnök kétféle jó izü őszibarackjával, melynek egyike a nagy hírü „Schmiedberger. Végül

Szenkovich Márton tagtárs szép gyűjtéményéből izlettett: a Chasselas d'or, Zöld lindai, Gamma Dromme, Madelaine imperial Smirnai muskotály, Szagos gránát, piros s egy finom ismeretlen fekete s Debreczeni József tanártól a kitünő Chasselas imperial gyönyörű „Chasselas király.“

Szentgyörgyi Lajos.

(Folytatása köv.)

EGYVELEG.

— October havi meteorologiai észleletek. A kolos-monostori állomás észleleteiből közöljük az october havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszinre redukálva) középátlaga 762.1, legmagasabb october hó 7-én 773.6, legkisebb october hó 15-én 754.4 millimeter, középhőmérséklet C° 9.1, legmagasabb october hó 28-án 18.0, legkisebb october hó 7-én — 0.2. A páranymás átlaga 6.8 millimeter, a légnedvesség százalékának átlaga 80%. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélesend 12-szer, szél 81-szer, ugyanis északi szél 2-szer, északkeleti szél 20-szor, keleti szél 26-szor, délkeleti szél 5 ször, déli szél —-szer, délnyugoti szél —-szer, nyugoti szél 28-szor és északnyugoti szél —-szer. A csapadékos napok száma tett 12-öt, hó volt —, jég —, égháboru — napon, összesen 42.5 millimeter csapadék volt e hónapban, legtöbb 14-én, azaz 10.5 millimeter.

A budapesti központi időjelző állomás jóslatai közül, — melyek az erdélyi gazd. egylet bel-monostorutczai irodájánál láthatók — october hóban egészen teljesült 78%, részben teljesült 9% és nem teljesült 13%.

— Közgazdaság. Trieszti általános biztosító társaság f. é. június hó 27-iki számunkban közöltük a trieszti általános biztosító társaság 1881-re szóló zárszámadásait, melyekkel ez intézet ötven évi üzleti tevékenységét zárja le. A hozzánk beküldött évi jelentésből a következőket emeljük ki: A díjbevételek a lefolyt évben összesen a 996,036 frt 26

krral szaporodtak, a mi által az 1881-iki díjbevételek az 1880-ki 10.134,109 frt 19 krral szemben 11.117,145 frt 46 krra emelkedtek. Az a mérleg, mely a tűz-, jég- és szállítási biztosítást foglalja magában, 910,192 frt 05 kr. tiszta jövedelmet mutat ki. Az életbiztosítási üzletet magában foglaló B. mérlegben 319,841 frt 35 kr. nyereség mutatkozik. Ehhez járul még a jelzálogosztály 132,158 frt 17 kr. tiszta nyeresége, úgy, hogy összes nyereségkép 1.362,092 frt 47 kr. mutatkozik. A tartalékok rendkívüli szaporítása fordítottat a jégbiztosításból eredt nyereségek fele is kerek 160,000 frittal, mely e veszedelmes biztosítási ághól későbbi években eredhető veszteségek fedezésére van hivatva. A kárfizetéseknek 1881-ben 29,049 káreset után 7.646,628 frt 11 kr, a társaság ötven évi fennállása óta 150.987,942 frt 87 kr. fizettetett ki, a melyből hazánkra 64,359 káreset után 25.980,418 frt 80 kr jut. — A biztosítási intézmény áldásos működésének és annak, mily jelentékeny tényező abban a trieszti általános biztosító társaság, ékesen szóló bizonyítékai e számok. A társaság tőkéi a legelővigyázatosabban helyezték el s kielégítőleg jövedelmeznek. Az elhelyezés fő tételei: ingatlanok s jelzálogok 19.858,881.39. Kölcsönök tulajdon életbiztosítási törvényekre 1.830,421.24. Értékpapírok 8.237,321.50. Készpénzállomány az intézetnél s a banknál 1.850,127.38 stb. A kamatozó vagyon a múlt évben többel, mint másfél millióval szaporodott, az értékpapírok árfolyam-ingadozásának fedezésére szolgáló tartalék 61,300 frt 19 krral emelkedett s az idő szerint 561,346 frt 22 kr. rug. A jelentékeny tartalékok ez óvatos előrelátó összegyűjtése egyrészt a biztosítottaknak szolgál a lehető a legteljesebb garanciákkal, másrészt pedig a részvényest nyugtatja meg tőkéjének kevésbé kedvező évben is biztos kamatozása iránt. Az osztalék 1881-re minden, 315 frittal befizetett részvény után 270 frank aranyban.

— Cikkeink terjesztésében a helybeli napi lapok és „A nép kertésze“ örvendetesen működnek közre! A „Magyar polgár“ Dr. Szaniszló Albert terjedelmes phylloxera cikket veszi át, a „Kolozsvári közlöny“ Báro Bánffy Ádám „Múlt és jövő“-jének közli legnagyobb részét, a Nép kertésze pedig heteken át ollózta Bereczki Máté hernyópusztítási cikkeit! Nagy örömünkre szolgál igénytelen lapunk ezen méltatása, de kérjük t. kartársainkat: szokjanak le azon sajtóságos feledékenységről, mely abban áll, hogy a forrás megnevezését rendszeresen elmulasztják. Suum cuique! —

— Az ampelographiai bizottság igazgatósága tudatja, hogy miután a mindenütt fennálló szőlő-szállítási tilalom miatt szőlőismei tanulmányokat tenni lehetetlenné vált, a bizottság működését jobb időnkig elnapolja s az alatt a tagsági díjakat is természetesen kérni nem fogja. —

— A jó fejős tehénre az ellés előtt egy hónappal, különösen fiatal korában, nagy gondot kell fordítani, mert ekkor igen hajlandó az ugynevezett tejláza, melynek következtében teje ellés után alig egy hónap mulva kiapad. Gondoskodni kell főleg arról, hogy az állat a mondott időtől kezdve rendszeres mérsékelt etetésben részesüljön. A tulságosan tápláló kővér eledelket meg kell tőle vonni, tögyét kifejteni, minden

második nap, vagy csak mindannyiszor, valahányszor a tej benne felhalmozódik, a mi mindig az ellés közeledtével szokott történni. A tőgynek eme kezelése azt idézi elő, hogy a tejválasztás mindjárt az ellés után egészen rendes leend. A tejválasztás legelső káros hatása a tejválasztás fennakadása. Az ellés előtt egy héttel, valamint az ellés előtt közvetlen hashajtó adandó az állatnak. A belek ily működésre buzdítatva kiküszöbölnek oly anyagokat, a melyek különben az idegközpontok hűdését idézték volna elő, a mi ezen betegségeknek legfőbb oka szokott lenni. A tehenet az ellés után moslékon és általában folyékony állapotban levő eledelen tartjuk s ne adjunk neki tulságosan tápláló kemény takarmányt egész az ellés utáni harmadik napig, midőn minden bajtól mentnek lehet őt tartani. (M. F.)

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest nov. 4. | Bécs nov. 4.

Buza	8.85 — 9.90 frt	8.70 — 9.55 frt
Rozs	7.00 — 7.30 frt	7.25 — 8.10 frt
Árpa, takarmány	6.00 — 6.55 frt	7.20 — 8.40 frt
Árpa, szeszfőzésre	7.10 — 7.30 frt	8.50 — 9.10 frt
Árpa, seres	8.30 — 9.30 frt	9.30 — 10.30 frt
Zab	6.10 — 6.40 frt	6.35 — 6.60 frt
Törökbuza	5.00 — 6.15 frt	— — — frt

Budapesti marhavásár november 2-án. Összes felhajtás 1993 db. nagy és 2156 apró marha. Ebből eladatott 36 db. bika, 999 db. ökör, 700 db. vágó tehén, 149 db. fejős tehén, 109 db. bival, 286 db. borju, 1565 db. juh. Árak: bika darabonként 84—153 frt, ökör páronként 196—352 frt, vágó tehén páronként 134—286 frt, fejős tehén darabonként 90—204 frt, bival páronként 156—274 frt, borju darabonként 13—40 frt, bárány páronként — — frt, juh páronként 9—18 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 52—54 frt, tehénhús 49—52 frt, borjuhús 48—70 frt, bivalhús 46—49 frt.

Bécsi marhavásár october 31-én. Összes felhajtás 2465 drb és pedig 1704 drb. magyar, 433 drb. lengyel és 328 drb. német fajta, melyből 2306 drb. ökör, 45 drb. tehén, 63 drb. bika és 51 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 58—65 frt, lengyel 56—62 frt, német 56—65 frt, tehén 50—52 frt, bika 52—56 frt, bival 43—47 frt. Lábau darabonként 77—225 frtot fizettek.

Bécsi sertésvásár oct. 31-én. Összes felhajtás 4602 drb. és pedig 959 drb. nehéz, 1466 drb. középhez és 2178 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, -- drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 53—55 frt, középhez 46—52 frt, süldő 32—44 frt; szalouna és zsír 74—78 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

SZER A LÉP-FENE ELLEN.

Hosszas fáradozás, kísérletezés után a lép-fenét az általam alkalmazott szerrel biztosan kezeltem, mely szer a bajt nemcsak elnyomja, hanem azt minden utóhatás nélkül tökéletesen meggyógyítja.

Sikeres eljárásomat bizonyítják:

a Nagy-Tapolcsány városától, erdélyi gazd. egyleti alelnök Szabó József, szeszgyáros Krausz Máyer uraktól és a Nagy-almási alapítványi uradalomtól nyert bizonyítványok, melyek az erdélyi gazd. egylet titkári hivatalánál megtekinthetők.

Orvosságom épen úgy szolgál gyógy-, mint óvszerül. Alkalmazása csakis személyes kezelésem és felügyeletem alatt történhetik, minthogy a szert idegennek ki nem adhatom.

BONÉ PÉTER,

(15.) (16—16.) okleveles állatorvos.
Kolozsavart, kül-magyarutca 5 sz. (Pihál-féle ház.)

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

(18.) Teltemesen leszállított gyári árák mellett. (23—30.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús	
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	örök- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balászfalva	november	2	575	450	400	—	200	260	250	—	250	40
Báafi-Hunyad	october	31	720	680	650	—	200	400	—	—	190	40
Besztercze	october	31	600	350	450	400	280	350	500	200	320	36
Brassó	november	3	630	440	370	275	185	380	280	265	235	40
Csik-Szereda	october	31	800	625	450	375	225	500	200	60	200	32
Deés	october	24	760	680	580	380	240	480	460	180	220	40
Déva	november	4	930	730	710	—	600	500	290	90	230	40
Erzsébetváros	november	4	625	500	425	—	250	400	325	160	250	44
Fogaras	november	3	650	—	380	—	200	380	210	70	220	42
Gyula-Fehérvár	november	4	625	500	450	—	250	300	200	100	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	november	4	750	700	450	450	225	475	240	40	160	32
Hátszeg	october	2	640	510	475	320	200	350	—	—	—	40
Kézdi-Vásárhely	november	2	660	510	480	320	200	450	340	100	300	36
Kolozsvár	november	2	645	—	395	—	210	360	280	200	300	44
Maros-Ludas	october	31	600	380	400	300	200	275	—	—	300	40
Maros-Vásárhely	november	2	800	625	650	560	620	440	380	190	500	40
Medgyes	november	2	600	475	375	—	200	325	155	65	250	40
Nagy-Enyed	november	2	600	500	400	—	250	300	380	170	280	40
Nagy-Szeben	november	3	580	460	410	420	190	320	180	110	350	44—46
Nagy-Várad	october	31	705	575	525	365	235	630	440	230	320	48
Segesvár	october	26	680	470	400	—	220	450	160	100	180	44
Sepsi-Szent-György	november	6	660	600	400	260	170	360	300	110	250	36
Szamosujvár	october	30	610	455	490	—	190	345	380	100	300	40
Szász-Régen	november	2	560	385	450	365	250	305	390	190	250	36
Szász-Sebes	november	2	725	650	450	—	250	350	180	120	240	44
Szászváros	november	4	690	610	530	—	210	330	200	70	210	36
Székely-Udvarhely	october	31	700	500	450	—	200	400	230	30	250	40
Szilágy-Somlyó	october	20	585	490	490	375	145	325	240	150	300	40
Teke	october	30	525	350	350	300	175	300	200	40	300	36
Torda	october	28	625	425	425	325	200	275	100	15	250	44

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája az 1882-ik évre.

Árszabály tér szerint		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		1		1—3		1—6		1—12		1—18		1—26		1—30		1—36		1—40		1—52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1 ⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
3 ⁸ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ⁴ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ² / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és la unk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utcza Minorita-épület.